

rum rerum eum moliturum expectarent. Valens igitur cum suis derelictus, illud velut contumelia loco factum graviter tulit. Atque Britannionem comprehensum in exilium deduci mandavit: quem non multo post denuo reduci permisit. Nam cum videret, credo, Scythas Episcopi exilium iniquo animo pati, non parum veritus est, ne novis rebus studerent, quos quidem noverat & fortes esse, & ipso locorum situ imperio Romano necessarios, quippe qui impetum Barbarorum illam orbis partem incolentium propulsarent. Itaque Imperatoris conatus sic à Britannione compressus est, viro cum in aliis rebus spectato, tam ob divinam virtutem adeo insigni, ut etiam ipsi Scythæ laudis testimonium ei tribuerent. Quis in his Tomorum Episcopum Metropolitam fuisse non observat? Idem etiam probat Epistola Theotimi hujus sedis Antistitis ad Leonem Imperatorem, quod hanc, non cum aliis Coëpiscopis, sed solus scripserit, subscripseritque.

Zarmizegetusa regia seu Metropolis civilis Daciæ antiquæ dicitur apud Ptolemæum^a, necnon & lege prima de Censibus, sicut in veteri quadam inscriptione apud Zamosium. Nec minus eam Metropolim Ecclesiasticam seu Gothorum Archiepiscopi sedem fuisse probabile videtur, maxime cum unus apud illos tantum esset Episcopus, sicut in Scythia: ususque in Ecclesia invaluisse, ut in primariis urbibus thronum haberent Episcopi. Cur autem nos eandem Zarmizegetusam Daciæ antiquæ & Gothiæ Metropolim constituamus, ut intelligas hæc habere: Gothi è patriis sedibus quæ juxta Mare Suevicum & Vistulam fluvium erant, à Marci Aurelii principatu, per Sarmatiam longè vagati, tandem in Dacia antiqua habitare cœperunt juxta Pontum Euxinum, nec prius Istrum transierunt quàm Valens imperaret. Statim Dacia illa Gothia ab iis incolis dicta est, ut in nostra Gallia Provincia Narbonensis ab iisdem. Hæc apud Jornandem^b rerum Gothicarum scriptorem legitur. Ego vero addam, quod cum tunc Zarmizegetusa totius regionis primaria esset, etiam Metropolis Gothorum dicta est, sicut & ejus Præsul Gothorum Episcopus. Plures sanè ex hujus Præsulibus apud priscos authores legitimus. Theophilus Nicæno Concilio interfuit, & subscribens se Gothorum Metropolitam nominat. Est etiam memoria Ulphilæ & Selinæ ejusdem sedis Episcoporum apud Sozomenum^c. Sed quosdam hancce Gothorum Metropolim cum Tomis ex hoc unam facere haud nescio, quod Gothi Istrum transeuntes etiam in Scythia sedes posuerint. Verum eas prorsus distinguendas esse certum videtur ex Theodoro^d, qui his distinctos Episcopos sub Valente assignat, scilicet Bretennionem Scythiæ, & Ulphilam Gothorum: quorum ille omni, inquit, genere virtutis insigniter decoratus, totius Scythiæ Episcopus, animo divino pietatis amore accenso, pestiferam dogmatum Ariatorum corruptelam, & iniqua facinora Valentis contra sanctos edita coarguit: hic autem, (scilicet Ulphilas) cum ab Eudoxio & verborum lenociniis delinitus esset, & pecuniæ inescatus illecebris, Gothis Patrem majorem Filio, Filiumque creaturam esse persuasit, ipsosque Arianorum dogmatibus imbuit. Adde, quod ex eodem Theodoro^e Gothi nonnisi sub Valente Istrum trajecterint, & jam tempore Concilii Nicæni Theophilum Episcopum, ut diximus, habuerint. Unum tamen fatebor his commune fuisse, quod neuter Suffraganeos sibi subjectos Episcopos haberet. Id de Tomorum Archiepiscopo ex Sozomeno retulimus, sed idem de Gothiæ Antistite Balsamonem in responsis de Patriarchis asserentem audiamus: Gothiæ, inquit, Antistes non propterea vocatur Archiepiscopus, quod Episcoporum Princeps & ordinator sit; sed quod primus Episcoporum. Quippe à sanctis Patribus est sancitum, ut diœceses, in quibus sunt urbes sub Episcoporum gubernatione constitutæ, à Metropolitanis regantur, quos etiam ipsi Canones primos appellant: quæ verò civitates quasdam attributas non habent quibus præsent Episcopi, ab Archiepiscopis administrantur; ita ut hæc quidem cedant Metropolitanis, sed Episcopatibus præsent.

XXVIII.

ZARMIZEGETUSA METROPOLIS DACIÆ ANTIQUÆ.

^a Ptol. l. 3. c. 8.

^b Jornand. l.

de reb. Geticis.

^c Sozom. l. 7.

Hist. cap. 17.

Γότθων δὲ, κα-

θότι καὶ Σελίνης

ὁ ἐπίσκοπος τοῦ-

των ὁμοίως ἐδόξα-

ζεν, &c. Πειθή-

νιοι γὰρ ἐς τὰ μά-

λιστα τῇ Σελίνᾳ ἐ-

τύχοντο ὑπογρα-

φεῖ τε γενομένη

καὶ διαδόχῳ Οὐλ-

φίλᾳ τῇ παρ' αὐ-

τοῖς ἐπισκοπήσαν-

τος.

^d Theod. l. 4.

Hist. Eccl. cap.

30. & 32.

καὶ Βρετανίων,

παντοδαπῇ μὲν

λαμπρυνόμενος ἀ-

ρετῇ, πάσης δὲ

τῆς Σκυθίας τὰς

πόλεις ἀρχιερατί-

κῶς ἰθύνειν πεπι-

σευμένος, ἐπύρ-

σευσε τε τῇ ἡλικίᾳ

τὸ φρόνημα, καὶ

τὴν τῶν δογμάτων

διαφθορὰν καὶ τὰς

κατὰ τῶν ἀγίων

παρανομίας τῆς Βα-

λεντος ἡλεῶν.

^e Id. eod. c. 32.

κατ' ἐκείνου δὲ

τὸν χρόνον, Οὐλ-

φίλας αὐτῶν ἐπί-

σκοπος ἦν.

Ὅτε τὸν ἱερὸν δια-

βάντες πρὸς τὸν

Βάλεντα τὴν εἰρή-

νην ἐσπεύσαντο.

^f Balsam. in

Medit. apud

Leuncl. lib. 7.

Ὁ δὲ Γότθιος οὐ

καλεῖται ἀρχιεπί-

σκοπος, ὡς ἀρχὴν

ἐπισκόπων καὶ προ-

βόλου, ἀλλ' ὡς

ἀρχὴν ἐπισκόπων.